

60. РЕПУБЛИЧКИ ЗИМСКИ СЕМИНАР  
Филолошки факултет, Београд

Рад са надареним ученицима и подршка талентима

**Данијела Ковачевић Микић,**

ментор Групе за српски језик и књижевност

**Регионалног центра за таленте Чачак**

Веб-сајт: [www.talentica.edu.rs](http://www.talentica.edu.rs)

Имејл: [talentica@ftn.kg.ac.rs](mailto:talentica@ftn.kg.ac.rs)

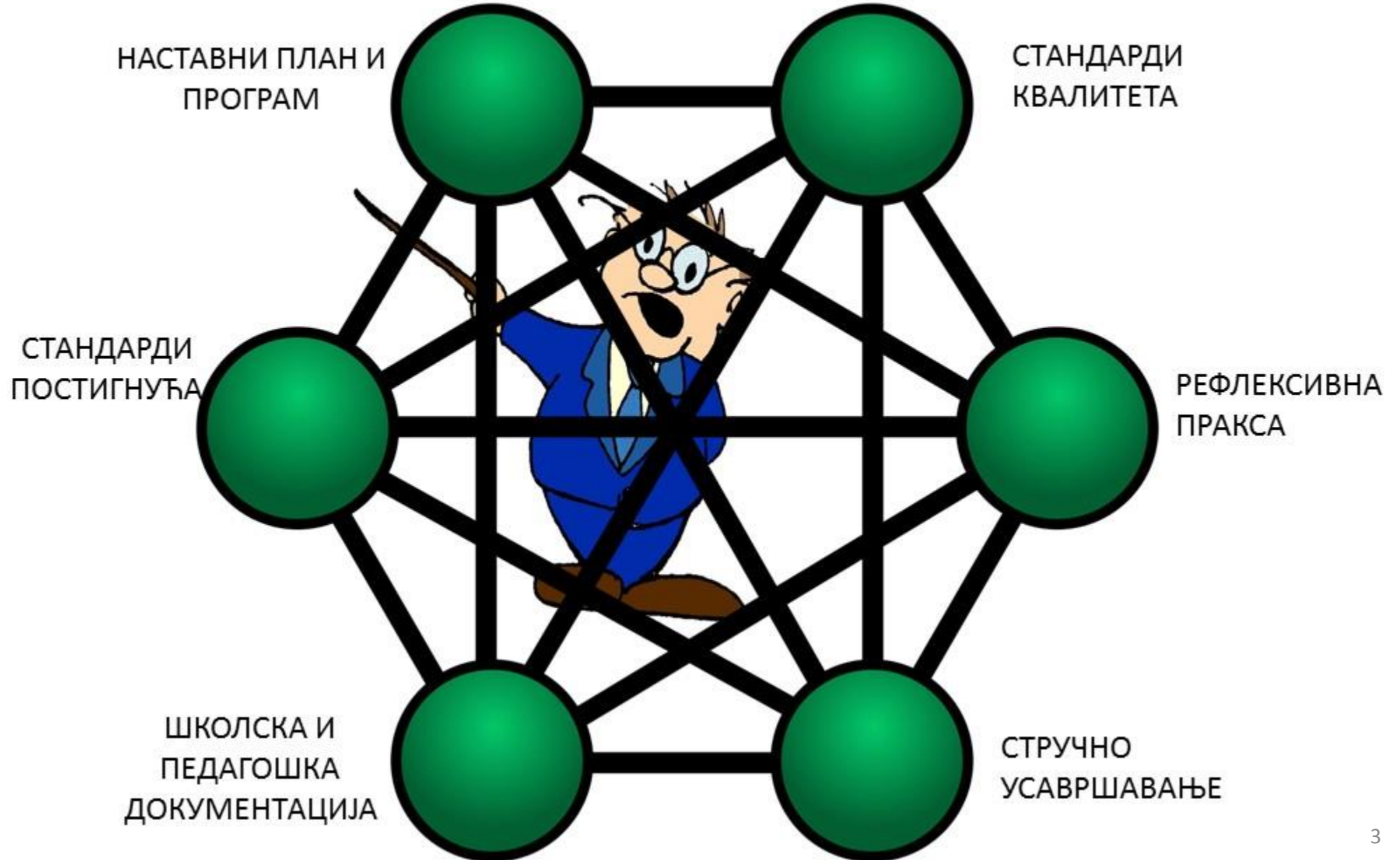
2. фебруар 2019.

Тема сесије:

# УЧЕНИЦИ СА ИЗУЗЕТНИМ СПОСОБНОСТИМА



# САВРЕМЕНИ НАСТАВНИК



## **1. КРАТАК ОСВРТ НА ШКОЛСКУ ПРАКСУ**

- Најслабије су остварени стандарди у вези са индивидуализацијом и диференцирањем наставе и вредновањем ученичких постигнућа у функцији даљег напредовања.

\*\*\*\*\*

## **2. САРАДЊА СА РЕГИОНАЛНИМ ЦЕНТРИМА ЗА ТАЛЕНТЕ**

1. Идентификација ученика изузетних способности и њихово упућивање ка регионалним центрима (најједноставнији вид подршке);
2. Менторство у писању истраживачких радова кроз програм секције или додатне наставе;
3. Менторство у писању истраживачких радова током редовне наставе (диференцирање наставе) и
4. Израда обогаћених програма (ИОП 3).



## ВРЕДНОВАЊЕ ПОКАЗУЈЕ...

- То је само „папирологија”!
- Мени су важни моји ученици, а не папири!



Наставници **пружају подршку** свим ученицима, што је индиректно видљиво кроз њихова постигнућа или **што** сами наставници/ученици/родитељи/педагози/директори и други актери школског живота потврђују у разговору, **АЛИ ПОДРШКА НИЈЕ ОСМИШЉЕНА, ДОБРО ПРОГРАМИРАНА, СА ЈАСНИМ ЦИЉЕВИМА, ОДНОСНО ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА, НИЈЕ ЕФИКАСНО ПЛАНИРАНА (СА КОНКРЕТНИМ АКТИВНОСТИМА, НОСИОЦИМА И ДИНАМИКОМ), НЕМА МЕРЉИВЕ ДОКАЗЕ КВАЛИТЕТА РАДА, ОДНОСНО ПОКАЗАТЕЉЕ УСПЕШНОСТИ!**





*Ја то радим,  
али се не види!*

**ЗАШТО ЈЕ ТО  
ВАЖНО:**  
•МЕНИ?  
•СВИМ  
УЧЕНИЦИМА?  
•УСТАНОВИ?

Шта могу  
да учиним да подржим  
интелектуални развој и  
напредовање ученика са  
изузетним способностима а  
да то одражава моју реалну  
праксу и документовано  
потврђује квалитет мога  
рада?

**РАЗУМЕМ ЛИ ПРАВИЛНО**

**ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ ?**



*Важно је имати позитиван став  
и неговати висока очекивања и  
од себе и од својих ученика и ићи  
**КОРАК ПО КОРАК!***

У УСТАНОВИ

ИОП 3

ДИФЕРЕНЦИРАЊЕ  
НАСТАВЕ И  
ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА

ДОДАТНА НАСТАВА И ПРИПРЕМА  
УЧЕНИКА ЗА ТАКМИЧЕЊЕ, СЕКЦИЈЕ  
(факултативни програми и др.)



# Нови оквир квалитета рада:

- Неопходност рада који проистиче из **аналитичко-истраживачке** праксе не само стручних сарадника и појединих тимова, већ сваког наставника;
- Неколико показатеља директно указују на то да развој инклузивне културе иде у правцу унапређења квалитета образовноваспитног рада са сваким учеником, а самим тим и са ученицима изузетних способности, а степен инклузивности је заправо права слика квалитета рада установе.

## 2.2. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.

2.2.1. Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.

2.2.2. Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.

2.2.3. Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.

2.2.4. Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.

2.2.5. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.

2.2.6. Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.

2.5. Сваки ученик има прилику да буде успешан.

И ово ЗНАМ...  
Досадно ми је...  
Колико пута треба све  
ово да понављамо...



2.5.3. Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења.

2.5.4. Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.

2.5.5. Наставник показује поверење у могућности ученика и има позитивна очекивања у погледу успеха.

Да ли је сваки ученик на часу имао прилику да нешто ново научи или да развије неку вештину?

3.2.5. Ученици који похађају часове додатног рада остварују напредак у складу са програмским циљевима и индивидуалним потребама.

4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима.

4.3.3. У школи се примењује индивидуализовани приступ/индивидуални образовни планови за ученике из осетљивих група и ученике са изузетним способностима.

4.3.5. Школа има успостављене механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима и ствара услове за њихово напредовање (акцелерација; обогаћивање програма).

4.3.6. Школа сарађује са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима.

И други показатељи стандарда квалитета рада.

# ПРВИ КОРАК – стручно усавршавање и професионални развој

**Стручно усавршавање у надлежности установе:** читање приручника о психологији даровитости, представљање приручника на нивоу стручног или наставничког већа (сати стручног усавршавања), реалан план прилагођен сопственој професионалној филозофији;

Предлог приручника (један од многих):

**ОБРАЗОВАЊЕ УЧЕНИКА ИЗУЗЕТНИХ СПОСОБНОСТИ: НАУЧНЕ ОСНОВЕ И СМЕРНИЦЕ ЗА ШКОЛСКУ ПРАКСУ**

Ана Алтарас Димитријевић и Сања Татић Јаневски

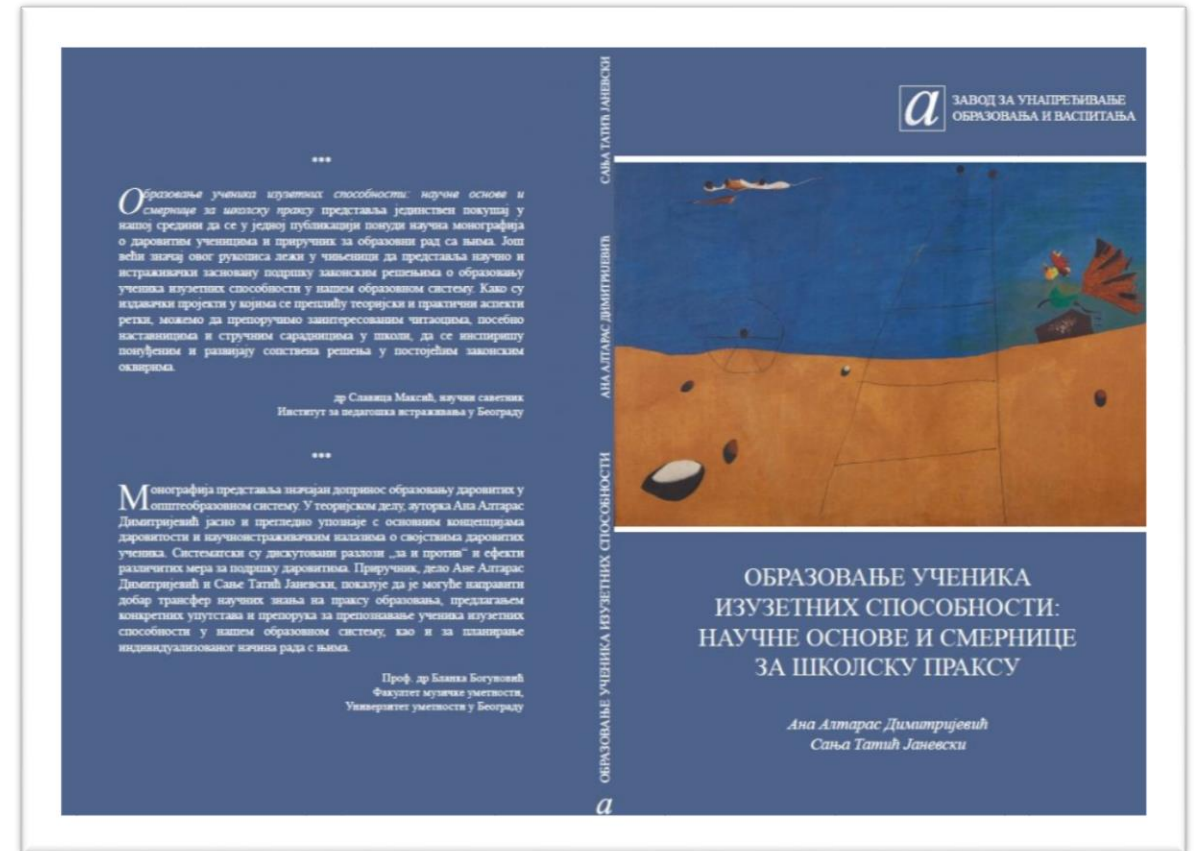
Доступно на линку:

<http://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2017/12/Obrazovanje-darovitih-03.pdf>



# „ОБРАЗОВАЊЕ УЧЕНИКА ИЗУЗЕТНИХ СПОСОБНОСТИ: НАУЧНЕ ОСНОВЕ И СМЕРНИЦЕ ЗА ШКОЛСКУ ПРАКСУ”

- ✓ Даровитост и изузетност кроз различита теоријска сазнања;
- ✓ Препознавање даровитости;
- ✓ Наставна пракса;
- ✓ Конкретни примери...



# Шта је даровитост?

- [...] изузетна способност, изражена у ванредној брзини, лакоћи и самосвојности с којом се стичу знања и вештине у некој области, и то у поређењу с вршњацима, тј. особама сличног претходног искуства у датом домену;
- Најбољи међу 4 000 особа (Голтон) или 10% најбољих у својој референтној групи (Франсоа Гање);
- Спољашњи фактори, а посебно ШКОЛА, пресудно утичу на то да ли ће се даровитост актуализовати;
- Школа треба да развија механизме којима се даровитост претаче у постигнућа.

(Према наведеном приручнику.)



# Мере образовања даровитих

**ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА** представља принцип организовања наставе / школског учења који налаже да са различитим ученицима различито и радимо. Диференцира се (варира) шта ученици уче, на који начин уче и како их ми подучавамо (укључујући и брзину учења), те на који начин процењујемо њихово знање.

**Препреке:** непомерљив распоред часова, захтеван план и програм који треба да се реализује, релативно велик број ученика у одељењу, али и негативан став појединих наставника према овом поступку или његово погрешно разумевање.

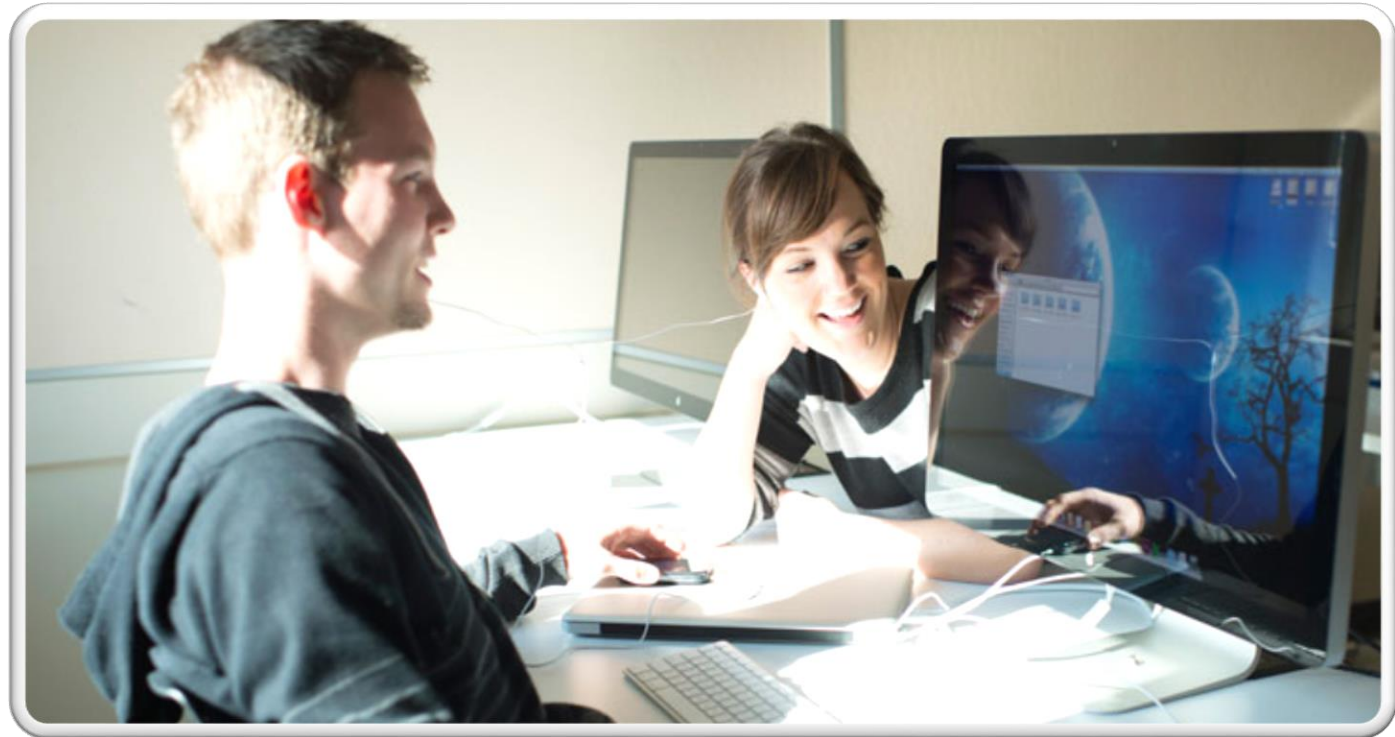
\* Постоје специјалне школе или одељења ученика надарених за одређене предмете, али наш систем фаворизује **ИНКЛУЗИВНИ МОДЕЛ** (диференцирање рада унутар одељења ученика различитих образовних потреба и могућности).



## Индивидуализација у раду са даровитим ученицима:

- А) ученици као „асистенти”;
- Б) ученици као „ментори” групног рада или „ментори” ученика којима је потребна додатна подршка у образовању (вршњачко учење);
- В) диференцирана настава (пројектна настава, учење путем открића или решавања проблема, истраживачки радови – посебан оперативни план рада за ученике са изузетним способностима и/или посебни задаци и активности у дневним припремама).

+ ОБОГАЂЕНИ ПРОГРАМИ  
+ УБРЗАВАЊЕ  
(сажимање програма,  
елиминација познатог градива)



# ПИСАЊЕ ИСТРАЖИВАЧКИХ РАДОВА

## У ШКОЛИ – КАДА?

- 1. НА РЕДОВНИМ ЧАСОВИМА** (када се ради оно што је ученицима са изузетним способностима већ познато; док други исправљају писмене вежбе и раде друге задатке које су даровити већ савладали и сл.);
  - Као стратегија учења (пројектна настава и учење путем открића), када тема прати наставни план и програм датог разреда (проширивање/обогаћивање);
  - Као самосталан рад ученика у току наставе, кад је тема изван наставног плана и програма (у учионици, у школској библиотеци, у информатичком кабинету...);
- 2. НА ДОДАТНОЈ НАСТАВИ, У РАДУ СЕКЦИЈА ИЛИ КАО ЛЕТЊА/ЗИМСКА ШКОЛА (КАМП) У ОРГАНИЗАЦИЈИ ШКОЛЕ, РАДИОНИЦЕ И СЛ.**

\*\*\*\*\*



## ПРИ РЕГИОНАЛНОМ ЦЕНТРУ ЗА ТАЛЕНТЕ

Сарадња са Регионалним центром за таленте је начин обогаћивања образовног програма за даровите ученике ВАН УСТАНОВЕ.



## Сарадња са другим установама:

- Препознавање даровитости и упућивање у регионалне центре за таленте;

- Уобичајена грешка при идентификацији даровитих:

ПОСТИГНУЋА (ОЦЕНЕ, УСПЕХ)  $\neq$  ДАРОВИТОСТ

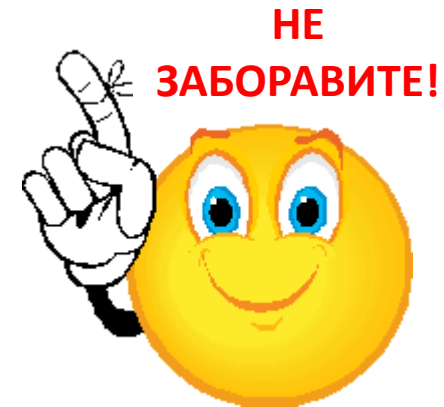
- Даровитост може да се препозна и за само неку област нашег предмета (књижевност, језик, литерарно стваралаштво).

- Потребно је развијати **МЕХАНИЗМЕ ЗА**

**ПРЕПОЗНАВАЊЕ (индентификовање) ДАРОВИТОСТИ**

(самостално или у сарадњи са стручним сарадницима,

надлежним школским управама, регионалним центрима за таленте и другим партнерима из локалне заједнице).



Назив регионалног центра	Место	Адреса	Број телефона	Директор
Регионални центар за таленте Чачак	<b>Чачак</b>	Светог Саве, бр. 65	032 / 303-414	Светислав Љ. Марковић
Регионални центар за таленте Београд I	<b>Земун</b>	Цара Душана, бр. 57	011 / 261-53-14	Толимир Милош
Регионални центар за таленте Београд II	<b>Београд</b>	Устаничка, бр. 64/6	011/ 243- 13-13	Никола Срзентић
Регионални центар за таленте Крагујевац	<b>Крагујевац</b>	Радоја Домановића, бр. 12	034 /336-739	Добринка Милосављевић
Регионални центар за таленте Ниш	<b>Ниш</b>	Епископска, бр. 36/13	018 /526-040	Драган Тописировић
Регионални центар за таленте „Михајло Пупин“	<b>Панчево</b>	Димитрија Туцовића, бр. 2	013/ 334 -867	Драгољуб Цуцић
Регионални центар за таленте Лозница	<b>Лозница</b>	Марка Радуловића	015/ 874- 995	Војислав Филиповић
Регионални центар за таленте Врање	<b>Врање</b>	Ул. 29. новембар	017 /400-018	Данијела Стојменовић Трајковић
Регионални центар за таленте Бор	<b>Бор</b>	Ул. 3. октобар, бр. 71	030/ 334-867	Милунка Пушица



**КРЕИРАЈТЕ БУДУЋНОСТ СА НАМА ВЕЋ САДА!**

**САЈТ  
СЕ ТЕК  
КРЕИРА!**

**Ми смо Регионални центар  
за таленте Чачак**

Регионални центар за таленте Чачак реализује програме подстицања и развоја научно-техничког и истраживачког стваралаштва младих из природних и техничких, друштвених и других наука.

## Дисциплине у РЦ Чачак:

- Српски језик
- Књижевност
- Математика
- Историја
- Географија
- Енглески језик
- Хемија
- Заштита животне средине
- Физика
- Биологија
- Информатика
- Руски језик (више нема)
- Психологија (од ове године код нас)
- Књижевно стваралаштво (уметничка дисциплина)





# Српски језик и књижевност – ТРИ ОБЛАСТИ

- СРПСКИ ЈЕЗИК
- КЊИЖЕВНОСТ
- КЊИЖЕВНО СТВАРАЛАШТВО

## УЗРАСТ:

- седми и осми разред ОШ и
- сви разреди СШ





# Како пружамо подршку у РЦ Чачак?

- Ученици могу (а не морају) викендом да похађају бесплатан програм подршке (радионичарског типа);
- Индивидуалне консултације уживо или путем средстава електронске комуникације (имејл, фејсбук, вибер, скајп);
- Свака научна дисциплина има менторе који рад организују у договору са полазницима (усклађивање распореда и места одржавања различитих облика рада);
- Ресурси: Агрономски факултет и Висока школа техничких струковних студија, Центар за стручно усавршавање Чачак, школе у којима раде ментори и др.

ГРАД ЧАЧАК, КАО ОСНИВАЧ, ПОДРЖАВА РАД ЦЕНТРА И ПОЛАЗНИЦИ КОЈИ ОСВОЈЕ РЕПУБЛИЧКУ НАГРАДУ ДОБИЈАЈУ НОВЧАНУ НАГРАДУ (КОНКУРС У СЕПТЕМБРУ).

# КЊИЖЕВНОСТ

- *Истражујемо...* како се тумаче књижевна дела; која су то стилска средства приметна у савременој поезији; којим се темама баве наши савремени писци; како се познавање науке о књижевности може применити на књижевна дела која нису школска лектира, а која волимо да читамо и која сами бирамо...
- *Истражујемо све оно што занима наше полазнике!*
- Дођи и кажи нам шта да истражујемо и о чему да учимо заједно!

[www.talentica.edu.rs](http://www.talentica.edu.rs)

# СРПСКИ ЈЕЗИК

- *Истражујемо...* у чему се савремени српски језик разликује од народног говора некад и сад; како савремене информационе технологије утичу на језичку културу младих; какав је језик медија; које су најчешће грешке у јавном окружењу (нпр. језик графита); хоће ли се одржати социјални фемининативи и како време и друштвени контекст утичу на развој језика...
- *Истражујемо све оно што занима наше полазнике!*
- Дођи и кажи нам шта да истражујемо и о чему да учимо заједно!

[www.talentica.rs](http://www.talentica.rs)

# Уметничко и литерарно стваралаштво

Под радом уметничког и литерарног стваралаштва подразумева се онај рад преко којег уметник или књижевник индивидуално успева да се естетски изрази или уобличи мисли и осећања помоћу пластичног облика (сликарство, вајарство, гравира, фотографија, филм и сл.), говорне или писане речи (поезија, приповетка, роман, драма), компоновањем или свирањем на неком инструменту (музика), певањем, рецитовањем, глумом, балетом итд.

Све је дефинисано правилником који се може преузети са сајта сваког регионалног центра за таленте.

Овогодишњи организатор литерарног конкурса је Регионални центар „Михајло Пупин” из Панчева.

# Истраживачки рад

Истраживачким радом сматра се онај рад чији је главни задатак прикупљање познатих научних чињеница и долажење до резултата који се могу, у циљу преношења и примене научних резултата у пракси, користити без доказивања одређене претпоставке – хипотезе.

\*\*\*\*\*

## НЕКЕ ОД ДОСАДАШЊИХ ТЕМА НАШИХ ПОЛАЗНИКА

- Огрешења о норме стандардног српског језика на примерима из „ТВ Слагалице”
- Говорна култура гимназијских професора
- Социолошки приступ роману „Плава” Магдалене Миковић (аутор романа је полазник РЦ, издавач романа ИК „Пчелица”, Чачак)
- Да живим док умирем / Триптих „Свест о песми” Бранка Миљковића



# Неке од досадашњих тема наших полазника...

- Говорне карактеристике мештана Слатине и околине
- Социјални фемининативи у српском језику
- *Зар сан није доживљај?* / „Песме љубави и смрти” Јована Дучића
- Крштење вечности / Анализа збирке „Песме бола и поноса” Милутина Бојића
- Проблем писања присвојних придева изведених од властитих именица
- Поезијом до толеранције / „Циганска поезија”, приредили Раде Ухлик и Бранко В. Радичевић

И БРОЈНЕ ДРУГЕ ТЕМЕ!



- 11. мај Регионално такмичење (у центрима)
- 25. мај Републичко такмичење за ОШ у Бору
- 1. јун Републичко такмичење за СШ у Панчеву

## ТЕХНИКА АКАДЕМСКОГ ПИСАЊА

Постоји Упутство за писање истраживачких радова:

<http://www.centarzatalente.com/uputstvo-za-pisanje-rada>

## СТРУКТУРА РАДА

(максимална дужина 12 страница) обухвата следеће делове :

- а) наслов рада (до 70 словних места)
- б) резиме (на српском и енглеском језику, са кључним речима, до 250 речи)
- в) увод
- г) материјал и методiku рада
- д) резултате истраживања и дискусију
- ђ) закључак и
- е) цитирану литературу



Упутство садржи објашњење сваког сегмента научноистраживачког рада, као и техничка упутства за писање рада и израду постер-презентације.



## Такмичење се одвија у следећим фазама:

### ТЕСТ ЗНАЊА

- Тест знања подразумева проверу стечених знања из научне области за коју се ученик пријавио, усклађену са узрастом ученика у оквиру наставног плана и програма.
- Избор теме истраживачког рада није условљен наставним планом и програмом.

### ПИСАЊЕ ИСТРАЖИВАЧКИХ РАДОВА

- За сваки предмет (научну или уметничку дисциплину) постоји упутство за писање радова и **СМОТРУ** истраживачких радова талената.

### ОДБРАНА РАДА

- Ученици достављају Регионалном центру рад у три одштампана примерка и у електронској форми (уз постер-презентацију) најкасније до 24. априла 2019. године.
- Уз рад ученици попуњавају и пријаву за такмичење.
- Ученици пред комисијом презентују свој истраживачки рад (припремају претходно и постер-презентацију), а након презентације (десет минута) одговарају на постављена питања у вези са темом исраживања и радом.

## СИСТЕМ БОДОВАЊА:

50 бодова на тесту + 50 бодова за истраживачки задатак

Рангирање од 90 до 100 бодова и то:



I место: од 97 до 100 бодова

II место: од 94 до 96 бодова

III место: од 90 до 93 бода



Ако ученик не положи тест знања, а напише истраживачки рад који освоји максималан број поена, може да добије посебну награду.

# Параметри вредновања за књижевност

Књижевност: пример постер-презентације

1. АУТЕНТИЧНОСТ РАДА  
(максимално 30 бодова)
2. ТЕХНИКА ПИСАЊА РАДА  
(максимално 5 бодова)
3. УСМЕНА ОДБРАНА РАДА  
(максимално 15 бодова)

Истраживачки задатак који освоји 50 бодова добија и Специјалну награду Регионалног центра за таленте Чачак, без обзира на пласман ученика на такмичењу.



**ДА ЖИВИМ ДОК УМИРЕМ**  
**ТРИПТИХ СВЕСТ О ПЕСМИ Б. МИЉКОВИЋА**

НЕВЕНА ЈАЊИЋ  
VIII РАЗРЕД ОШ „ВУК КАРАѢИЋ“ ЧАЧАК  
МЕНТОР: ДАНИЈЕЛА КОВАЧЕВИЋ МИКИЋ

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА ТАЛЕНТЕ ЧАЧАК

**Резиме:**  
У истраживачком раду бавим се поезијом Бранка Миљковића. Акцент је усмерен на триптихон (лирски циклус од три повезане песме) *Свест о песми* и анализирање и разумевање аутопоетичких коментара и самих песникових мисли о поезији. Анализирам мотиве који доминирају триптихонном, као што су реч, ватра, крв и смрт. Рад се заснива на личном доживљају симбола и целокупног дела, али и на коришћењу стручне литературе. Циљ мог истраживања је тумачење књижевног дела засновано на разумевању књижевног појма: (ауто)поетика.

**Кључне речи:** аутопоетика, анализа мотива и симбола: смрт и ватра.

**1. УВОД**  
Миљковић је рођен 1934. године у Нишу. Још детињству, Миљковић је показао снажну заинтересованост за књиге. Студирао је филозофију. Вечита и највећа инспирација била му је смрт, која, након његовог трагичног завршетка, постаје још јачи и већи, мистичан и мистериозан, мотив у његовој поезији.

**2. МЕТОДОЛОГИЈА**  
- Иманентна поетика – тумачење дела њим самим, ослањајући се на мисли у делу и на сопствени доживљај, као и раније прочитана дела и остале песме Б. Миљковића (емпирија).  
- Рад се заснива на:

1. проучавању стручне литературе и интернет података;
2. примени већ стеченог књижевнотеоријског знања и
3. самосталној анализи и личном доживљају триптихона.

**3. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА**  
Реч је о триптихону – циклусу који чине три песме, уквирене заједничким насловом, формално и садржајно повезане, а даље неименоване.  
**I Прва песма** - Јачина симбола смрти; кроз певање о смрти слави живот и користећи се смрћу прича о љубави.  
**II Друга песма** - Израз захвалности речима: ватра, крв, жудња, смрт и поново ватра.  
**III Трећа песма** - Изражено аутопоетичка и филозофска. Вера у моћ речи и говора, у стваралачку моћ бића. Цвет симболизује живот, а мирис цвета маштање. Реторика без одговора. Наслов овог триптихона највећу поруку садржи у последње две строфе треће песме.



**4. ЗАКЉУЧАК**  
Смрт је доминантан мотив у овом триптихону. Смрт је Миљковићев идеал и смисао, идеја о јединој истини и једином правом. Миљковићев стих „Да живим док умирем“, прво сам чула у својој глави, својим гласом. То је вечита мисао и снага постојања, због узалудне наде коју чувамо, да крај није крај. Суштина је пролазност, а суштина је пролазна. Све је узалудно. Песме говоре о животу дирљиво лепом, али и суровом и празном. Говоре нам да је смисао у нама, у нашем постојању, да будемо ватра или ништа!

**5. ЛИТЕРАТУРА**  
- М. Милошевић, Дело потопљено страхом и смрћу, Змај, 2005.  
- Р. Микић, Бранко Миљковић или Орфејев двојник, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1998.  
- Речник књижевних термина, група аутора, Нолит, Београд, 1986. и др.



# Параметри вредновања за српски језик

1. АУТЕНТИЧНОСТ РАДА (максимално 25 бодова)
2. ПРИМЕЊИВОСТ РЕЗУЛТАТА (максимално 10 бодова)
3. ТЕХНИКА ПИСАЊА РАДА (максимално 5 бодова)
4. УСМЕНА ОДБРАНА РАДА (максимално 10 бодова)

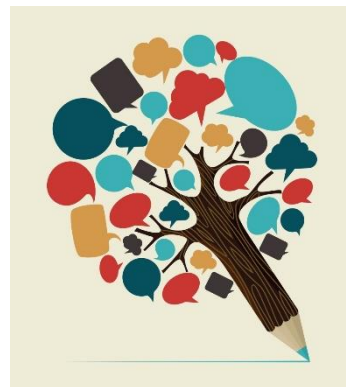
Истраживачки задатак који освоји 50 бодова добија и Специјалну награду Регионалног центра за таленте Чачак, без обзира на пласман ученика на такмичењу.

# Напомене

- Један истраживачки рад могу радити највише два полазника (аутора) заједно или један полазник (аутор) самостално.
- Рад за који се испостави да је већ обрађиван у претходном периоду аутоматски се елиминише.
- Један полазник може учествовати са радом из само једне научне области.

Образовни план и програм регионалних центара за таленте не представља пресликавање школског програма који ученици слушају у оквиру редовне наставе, већ ПРОШИРУЈЕ И ПОВЕЋАВА НИВО ЗНАЊА неопходних за укључивање надарених ученика у научноистраживачки рад.

## Радионица: Када те остави она коју волиш...



## Овако смо почињали пре три године...

Издала је два романа („Писац у мраку” и „Дневник без оцена”) која су освајала награде на више различитих конкурса, међу којима је најзначајније „Ташино перо” својено на Фестивалу хумора за децу у Лазаревићу. Писала је и приче које су награђиване на фестивалима попут Дисовог пролећа и Витезовог пролећа.

Ове године освојила је прво место на Републичкој књижевној олимпијади, а учествоваће и на Републичком такмичењу из српског језика у Шрићеву. Успешна је и на такмичењима из математике, биологије, хемије, историје, физике и техничког и информатичког образовања.

✓ 5+

БИЛБОРДИ ПАМЕТИ И ДАРА  
Регионални центар за таленте „Чачак”



Анастасија Рогановић,  
ученица осмог разреда  
ОШ „Филип Филиповић”

## Регионално такмичење



## Техника академског писања



# Ако ваш град нема регионални центар...

- Можете да сарађујете са било којим центром!
- Град Чачак финансира само одлазак на такмичење ученика који похађају основне и средње школе на територији града Чачка, али под нашим кровом се такмиче и ученици из Горњег Милановца, Лучана, Ивањице, Краљева, Прибоја и других места (подршка школа или родитеља).
- Ако ваше школе (или сами ученици) могу да организују долазак на Регионално и Републичко такмичење и смотру, можете да се пријавите и код нас до краја фебруара 2019. године (постоји **образац пријаве**).

\*\*\*\*\*

- Имејл: [talentica@ftn.kg.ac.rs](mailto:talentica@ftn.kg.ac.rs) / са назнаком: „*За ментора Групе за српски језик и књижевност*”





## СОЦИЈАЛНИ ФЕМИНИНАТИВИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

АНАСТАСИЈА РОГАНОВИЋ  
Ментор: Данијела Ковачевић Микић  
Гимназија, I разред, Чачак,  
Регионални центар за таленте Чачак

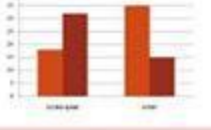
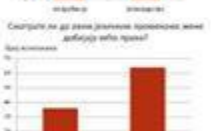
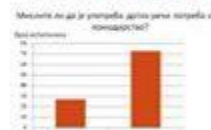
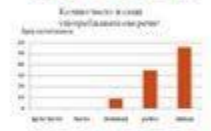
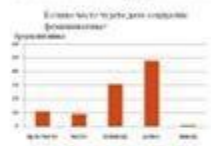
**Резиме:** Социјални феминативи су суфиксалне изведенице женског рода које имају значење професионалног или неког другог друштвеног статуса, нпр. *зрњиводола, чистоточица, шефица* и сл. Социјални феминативи су најчешће изведени од именица мушког рода. Неки од њих, нпр. *учитељица, пливачица, лекарица*, у широкој су употреби и стилски су неутрални. Са друге стране, мали број социјалних феминатива који су у широјој употреби, које изведени од именица мушког рода, а са ставовишта књижевнојезичке норме су потпуно исправни: *бабица, породиља, трговаткица, припадница...*

**Кључне речи:** социјални феминативи, изведенице, суфикси, свакодневна употреба, анкета, категорије, родна равноправност.

### 1. УВОД

Социјални феминативи су суфиксалне изведенице женског рода које имају значење професионалног или неког другог друштвеног статуса, нпр. *зрњиводола, чистоточица, шефица* и сл. Најчешће су изведени од именица мушког рода. Неки од њих, нпр. *учитељица, пливачица, лекарица*, у широјој су употреби и стилски су неутрални. Постоје социјални феминативи који су у широјој употреби и ипак изведени од именица мушког рода, а са ставовишта књижевнојезичке норме су потпуно исправни.

### 3. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА



### 4. ЗАКЉУЧАК

Развојем друштва долази до појаве великог броја нових занимања и функција, као и до све већег броја образованих жена које почињу да се баве традиционално мушким пословима и да заузимају позиције до тада „резервисане“ за мушкарце. Међутим, нека истраживања спроведена у региону (Пипер, 2009; Филиповић, 2011) показују чињеницу да управо те високообразоване жене, које би према мишљењу феминистички оријентисаних лингвиста и лингвисткиња требало да буду предводнице промена у родном поретку, управо подржавају досадашњи модел. До оваквог закључка дошла сам и сама анализирајући одговоре својих испитаника на дату анкету.

Такође, резултати мог истраживања показују да не постоји уверење да родно осетљив језик може помоћи родној равноправности у друштву.

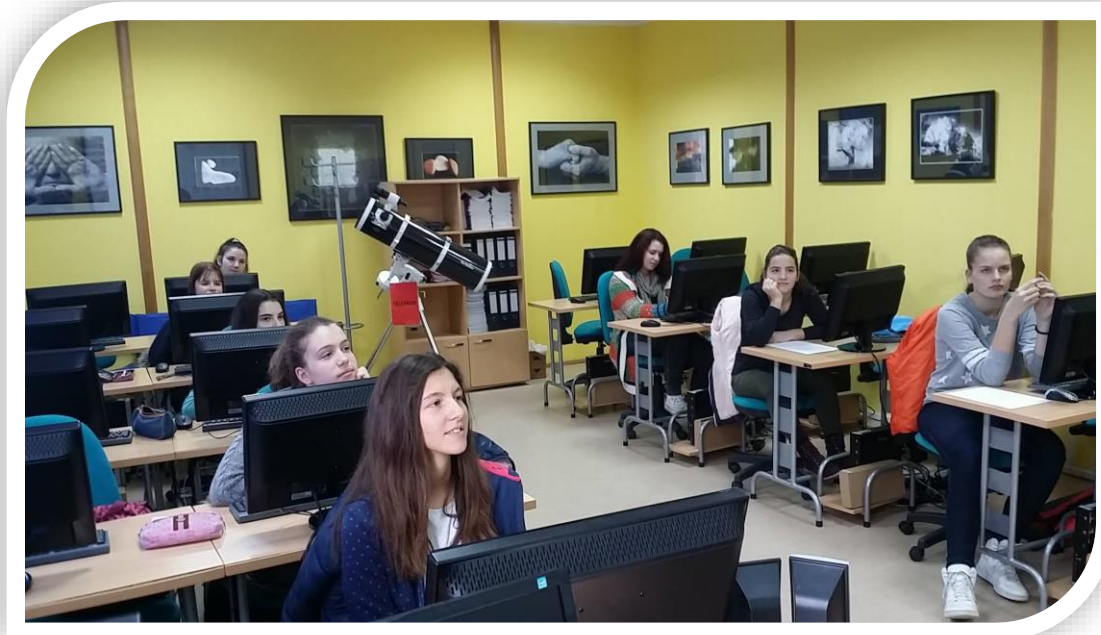
У питању је инстинктивни одговор према ковањима, изведеним речима које ипак уобичајене, које „лудно звуче“. Да смо имали ово што десенијама немамо – добреурбенике и речнике савременог језика, јаку лекторску службу у медијима, наставу језика у средњој школи – још би се даљно расправљало како гласе женски облици појединих именица, а да ли се ипак и на њих и не би било проблема.

Родна неравноправност у језику не потиче отуда што су неки „мушки повинници“ одлучили да женама ускрате њихова права, него отуда што је граматички систем, а добрим делом и лексички, обликован у време кад у друштву никакве равноправности није било.

### 5. ЛИТЕРАТУРА

1. Станојевић, Љ. Поповић: *Грамматика српскога језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1992. година

2. И. Клајић, П. Пипер: *Нормативна граматика српскога језика*, Матица српска, Нови Сад, 2014. година



**Хвала на пажњи и заинтересованости за сарадњу са Мрежом регионалних центара за таленте!**

